

lovmedholdelig, der kan ikke gøres Indvendinger imod den, den er fuldt ud grundlovs-mæssig. Men en Lovgivning af den Beskaffenhed som her er grundlovsstridig, den er i sig selv langt mere uholdbar end den højtærede Ministers Lovforslag om Ekspropriation, som de Konservative og Venstre har taget saa skarp Afstand fra, og som ogsaa, saa vidt jeg forstod det, det radikale Venstre tog Afstand fra.

Man kan gennemgaa Forslaget Punkt for Punkt, Paragraf for Paragraf, og man vil da se, hvordan Vilkaarligheden lyster frem af den højtærede Ministers Forslag. I § 3 staar der, at Brugeren er berettiget til at forlange, at Ejeren lader Bygningerne genopføre, naar de er gaaet til Grunde ved Brand, Storm eller anden ulykkelig Hændelse. Hvis nu en saadan Gaard, som er udtaget til fri Raadighed som Hovedgaardsjord, hvor Fæsteforholdet er ude af Verden, fordi baade Fæsteren og Enken er døde, i Stedet for at være forpagtet ud drives af den paagældende selv ved en Bestyrer, hvad saa? Saa skal denne Bestemmelse ikke gælde. Hvis jeg driver en af disse Gaarde, der er udtaget til fri Raadighed, ved en Bestyrer i Stedet for at have den forpagtet ud, saa skal Bestemmelserne ikke gælde, Forvalteren skal begribeligvis ikke kunne forlange, at Ejeren lader Bygningerne genopføre. Men hvis jeg har forpagtet den ud, saa skal Forpagteren have Ret til at forlange, at Bygningerne bliver genopført. Er der noget som helst rationelt, er der noget som helst lovgivningsmæssigt forstaaeligt Synspunkt til Grund for en saadan Bestemmelse? Jeg er ude af Stand til at se det.

Endelig er der § 5. Den omhandler Huse og siger, at de til et Gods hørende Huse paa Landet, der har et mindre Jordtilliggende end $\frac{1}{2}$ Hektar, naar de anvendes til Husmandsbrug eller er givet i Brug til en Person af Landarbejderstanden, skal underkastes de samme Bestemmelser, som findes i de foregaaende Paragraffer. Her slap det ud, for her staar, hvad der ikke staar i de tidligere Paragraffer. Her staar, at naar disse Huse hører til et Gods, saa skal dette gælde; men hvis de nu ikke hører til et Gods, hvis det er en Købmand i Byen, der ejer dem, saa skal det ikke gælde. Med andre Ord, Godsejerne er en særlig graverende Kategori af Kapitalister. Det er ikke saa slemt, hvis det er en Kapitalist i Byerne, hvis det er en storindustriell, maaske en af disse storindustrielle, som vi har set saa mange Eksempler paa under Krigen, som kan gaa fallit to og tre og fire Gange og trampe de Mennesker, de har haft i deres

Tjeneste, ned økonomisk og socialt og alligevel komme op igen og blive ærede og ansete Medborgere. De kan gøre, hvad de vil, de har frit Slag.

Men hvis det er en Godsejer eller en Ejer af et afløst Majoratsgods, saa er der ingen Grænse for de Baand, der skal lægges paa hans Beføjelser med Hensyn til andre Ejendomme end lige Hovedgaardene. I saa Fald kan de paagældende Lejere ved en testamentarisk Bestemmelse bestemme det samme, som Forpagterne eller Fæsterne af de Gaarde, der er udtaget til fri Raadighed, kunde gøre. Med andre Ord, de skulde kunne bestemme, at Huset, naar de er døde, skal lejes ud igen for et Aar, ligesom det har været lejet til dem, men lejes ud igen paa et Aar til Svigerbarn, Stifbarn eller Barn. Men er det ikke absurd, at dette skal gælde for Lejerne af disse Huse, hvis disse ejes af en Godsejer, men hvis de ejes af en Finansmand, som ikke er Godsejer, saa skal det ikke gælde?

Og er det overhovedet muligt at anvende Betegnelsen „Husmandsbrug“ i Betydningen lille Landbrug paa et Hus med et Jordtilliggende under $\frac{1}{2}$ Hektar? Jeg har forstaaet de Bestemmelser, vi vedtog dels i Loven om Brug af Huse over $\frac{1}{2}$ Hektar, dels i Loven fra i Foraaret om Opretholdelsen af bestaaende Landbrugsejendomme, saaledes, at der ikke var Tale om, at en Ejendom under $\frac{1}{2}$ Hektar kunde kaldes Landbrugsejendom. Men her indfører Landbrugsministeren alligevel i en *en passant* Bemærkning om, at de anvendes til Husmandsbrug, en Bestemmelse om, at saadanne Huse alligevel skal være Landbrugsejendomme. Og indtil hvor meget? Hvis man kun bogstavelig talt har et Hus med en lille bitte Havelod udenom, skal saa denne Bestemmelse alligevel gælde og ligeledes Bestemmelsen om Opførelsespligt for Ejeren? Det er jo en ganske absurd Bestemmelse, og den vil i høj Grad vanskeliggøre det for Godsejeren at vise Humanitet overfor deres Landarbejdere ved Opførelse af Arbejderboliger. Bestemmelserne skal nemlig ikke alene gælde, naar Huset anvendes til Husmandsbrug, men ogsaa naar det er givet i Brug til en Person af Landarbejderstanden. Derimod skal de aabenbart ikke gælde, hvis Huset er givet i Brug til en Person af Byarbejderstanden, til en lille Haandværker eller til en Smaakøbmand.

Er der nogen som helst lovgivningsmæssig Ræson i disse Bestemmelser? Det er mig ikke muligt at se det, og det vil være mig ganske ufatteligt, hvis de faar Tilslutning af et Parti, der som det mode-